

LAPLANDSVERLING (*Emberiza lapponica*). Den 24 Januar 1912 skød Herr Kunstmaler Johannes Larsen ved Kjerteminde en ung Laplandsverling, som gik paa Landevejen sammen med en Bomlærke. Herr Larsen var saa venlig, efter at have malet Fuglen, at sende mig den til Undersøgelse; det viste sig at være en ung Hun.

Laplandsverling hører til de meget sjældent iagttagne Arter her i Landet; fra gammel Tid foreligger (Kjærbølling: Skandinaviens Fugle, 1875—77, S. 349) Beretning om, at »Mechlenborg i flere Aar havde nogle levende Individuer, der vare fangede ved Flensborg«, og at Faber (Ornith. Notic., Pag. 20) erholdt et Exemplar, skudt i Sjælland i stræng Vinter, men ellers findes ingen Oplysninger om Artens Forekomst her i Landet. Meddelelsen mindes dog at have set en Laplandsverling for en halv Sned Aar siden hos daværende Provisor Alfred Pirtzel, der havde faaet Fuglen til Udstopning fra Gaardbogaard, i hvis Nærhed den var skudt. (E. Lehn Schiøler).

ANMELDELSER.

AVIFAUNA SPITZBERGENSIS.

Forschungsreisen nach der Bären-Insel und dem Spitzbergen-Archipel mit ihren faunistischen und floristischen Ergebnissen. Herausgegeben von Alexander Koenig, Universitäts-Professor in Bonn. Spezieller Teil bearbeitet von Dr. O. le Roi.

(Bonn 1911.)

I en smuk Udstyrelse og et stateligt Format foreligger her Dr. le Roi's Bearbejdelse af de ornithologiske Resultater, som vandtes ved de Rejser til Spitzbergen og Beeren Eiland som Prof. A. Koenig foretog i 1907 og 1908 ledsaget af flere Ornithologer, hvoriblandt le Roi selv. Afhandlingen indledes med en, som det synes, særdeles omhyggelig og fuldstændig Fortegnelse over, hvad der hidtil er skrevet om Spitzbergens Fugle, ialt henved 150 Afhandlinger. Der gøres dernæst omhyggelig Rede for de 58 Arter, der hidtil er truffet paa Spitzbergen, og der gives talrige Maal af Æg og Fugle, som var tagne paa Ekspeditionen. Særlig indgaaende behandles Gæs og Ederfugle. Det lykkedes at paavise Sabines Maage som Ynglefugl for Spitzbergen, hvorfra den vel tidligere var kendt men ikke som ynglende. — Ved samtlige Arter er angivet foruden de systematiske og de tyske Navne tillige de norske.

Afhandlingen giver i Virkeligheden alt, hvad vi hidtil ved om det, ganske vist ikke meget rige, Fugleliv paa Spitzbergen og vil være uundværlig for enhver, der giver sig af med Studier af arktiske Fugle.

O. H.

O. HELMS: DIE AVIFAUNA OSTGRÖNLANDS.

(Særtryk af: Bericht über den V. Internationalen Ornithologen-Kongress in Berlin 1910, S. 273—282.)

En Del af Stoffet i denne Afhandling vil være danske Læsere bekendt fra Forfatterens tidligere Artikler om samme Emne, navnlig: »Fortsatte Ornith. Meddelelser (1903) fra Grønland«.

Efter en kortfattet Omtale af, hvad der er udrettet for at skaffe Kendskab til hele Grønlands Fugle følger en mere udførlig Beretning om Østgrønlands — særlig Angmagsaliks — Avifauna. Der dvæles især ved de tilfældige Gæster, og der gøres opmærksom paa, at Vestgrønlands tilfældige Gæster navnlig er amerikanske Arter, medens Østgrønland for største Delen besøges af evropæisk-asiatiske Gæster. Til Slutning fremsættes nogle interessante Betragtninger over Grønlands Fauna i Fortid, Nutid og Fremtid.

A. HAGERUP.

CARL B. HENNICKE: VOGELSCHUTZBUCH.

Naturwissenschaftl. Wegweiser. Sammlung gemeinverständlicher Darstellungen.
Herausgegeben von Prof., Dr. Kurt Lampert.

(Stuttgart 1911).

Bogen falder i to Kapitler: I. Grunde for og Nødvendighed af Fuglebeskyttelse; her skelnes mellem etiske og økonomiske Grunde, og Forf. betoner, at han anser de etiske Grunde for de afgørende; dette finder sit Udtryk ogsaa rent formelt i, at de etiske Grunde efter Indholdsangivelsen tager 34 S. (1—34), de økonomiske knapt 6 S. (34—40). Men naar man, uden at forringe Forf.'s flittige og til Dels ret instruktive Arbejde, maa sige om hele Bogen, at mindre havde været mere, saa gælder dette ganske særlig om dette første Afsnit: De etiske Grunde. Jeg kan med min bedste Vilje ikke indse, hvad en »ethisk Begrundelse« af Fuglebeskyttelsen har at gøre med Skildringen af næsten alle de Redskaber, der anvendes til Fuglefangst, lige fra de store Net til den lille Archetto (Fuglesnare). Denne Skildring indtager 6 Sider (15—21) og er ledsaget af ikke mindre end 8 Illustrationer. Disse Sider virker nærmest som en Vejledning til Fuglefangst. Forestillingen om særlig Grusomhed vækker de fleste af disse Redskaber ikke — Grusomheden ligger kun deri, at Fuglene bagefter dræbes og — spises. Forf. forsvarer nemlig umiddelbart efter (S. 23) — efter min Mening med Rette — de Fugleelskere, der holder Fugle i Bur, han har altsaa selv intet at erindre mod, at en Fugl fanges paa en human Maade — hvorledes bidrager altsaa Skildringen af disse Redskaber til ethisk Begrundelse af Fuglebeskyttelse? Men foruden dette findes paa disse 34 S. endnu mangt og meget, som kun meget løseligt staar i Sammenhæng med den foreliggende Bevisførelse. Og dette gælder for Resten om hele Bogen; ganske unyttige Citater, utallige Gentagelser, en undertiden trættende Vidtløftighed vanskeliggør Læsningen af Bogen, som ellers — som en populær Fremstilling af Emnet kunde gøre sin Nytte. Man

faar ligefrem det Indtryk, at et bestemt Sideantal skal opnaas, fordi Forlaget nu engang har lovet indtil 150 S. for 1 M. 40 Pf. Men det er ikke til Gavn for Sagen. Skal en Ikke-Ornitholog først læse 106 tættrykte Sider (hvortil endnu kommer de forskellige Landes Lovbestemmelser om Fuglebeskyttelse S. 107—126), for at sætte sig ind i Emnet, saa giver han formodentlig hellere Afkald derpaa. Naar derfor Forf. anser det for et Fortrin af Bogen, at den mere end andre tager Hensyn til Fuglebeskyttelsens historiske Udvikling, saa synes jeg, at det snarere er en Fejl. For Fagmanden kan det have sin Interesse at erfare, hvorledes kunstige Reder efterhaanden har udviklet sig (S. 67—70); for Lægmænd, der gerne vil lære praktisk Fuglebeskyttelse, er det overflødig og virker snarere forstyrrende. Bortset fra denne Grundfejl virker II. Kapitel: »Udførelse af Fuglebeskyttelse« ret instruktivt. I seks Afsnit omhandler det: Tilvebringelse af Ynglelejligheder, Vinterfodring, Drikkesteder for Fugle, Forfølgelse af Fuglenes Fjender, Belæring og Oplysning, Love. — For én Fejl skulde den, der vil gøre Propaganda for en Sag, ganske særlig vogte sig: for alt for haandgribelige Overdrivelser; de er bedst egnede til at diskreditere en god Sag. Naar Forf. f. Eks. straks S. 3 ordret siger: »Kun et fuldkomment raat (sic!) Menneske kan staa ligegyldig over for Nattergalens vidunderlige Sang eller over for Gærdesmuttens Slag i Vinterlandskabet«, saa er jeg bange for, at han fornærmer, uden at ville det, ikke saa faa af sine kære Medborgere og maaske ogsaa en eller anden af sine Læsere. Man kan jo alligevel være et nogenlunde hæderligt og endda varmtfølede Menneske og samtidig — farveblind, eller tunghør for Nattergalens Slag! —

M. SCHORNSTEIN.

GUSTAV KOLTHOFF: FRÅN NÅR OCH FJÄRRAN.

(Stockholm, Fr. Skoglund's Forlag.) (Tilsendt fra Andr. Fred. Høst & Søn kgl. Hofboghandel.)

Den kendte svenske Ornitholog, Gustav Kolthoff, har under denne Titel samlet en Del Optegnelser fra sit Friluftsliv og delagtiggør derigennem os andre ikke saa lykkeligt stillede Mennesker i den Glæde, han føler ved at færdes i den frie Natur, omgivet af sine specielle Venner Fuglene. Hans Kærlighed til disse lægger ham overalt et godt Ord i Pennen til Forsvar for dem iblandt dem, som — forskyldt eller uforskyldt — er forfulgt af en ond Skæbne, det være sig Løvsangeren, hvis Rede saa ofte ødelægges, enten uforsættelig af Mennesker eller forsættelig af Katte og andre Rovdyr, men som trods alt dog ikke aftager i Antal, eller den toppede Lappedykker, der faar Skyld for saa mange Synder, at den er lyst fredløs; for denne lægger han et saa godt borgerligt Ord ind, at man maa haabe, det vil hjælpe.

De fleste Skildringer omhandler imidlertid hans Undersøgelserrejser og Jagtudflugter til nordlige Øer med deres rige Fugleliv, og

her faar man mange interessante Oplysninger om sjældnere Fuglearters Optræden paa Ynglepladserne. Omslaget er tegnet af Bruno Liljefors.

JOH. P. NØRGAARD.

O. LE ROI: SABINEMAAGENS (XEMA SABINI) FOREKOMST I TYSKLAND*

I »Ornithologisches Jahrbuch«, 6. Hefte, Aargang XXI, findes en Artikel om Sabinemaagens Forekomst i Tyskland. De med Sikkerhed kendte Optegnelser om dræbte Eksemplarer af denne Maageart — ialt 12 — omtales omhyggeligt, og det viser sig, at Lokaliteten for samtlige Tilfælde alle tilhører det vestligste Tyskland, særlig Helgoland og Rhinprovinsen. Kun et Eksempel kendes fra Østersøens Kyst, nemlig fra Flensborg Havn, men Afstanden derfra til Nordsøen er dog forholdsvis ringe. Naar man ser bort fra dette sidste Eksempel, hidrører de alle fra Nordsøen og de Syd derfor liggende Lande, og det viser sig i det hele, at Sabinemaagen næsten udelukkende er truffet i den vestligste Del af Europa. Her i Landet kender man intet sikkert Tilfælde for Sabinemaagens Forekomst. At den for en Del Aar siden skulde være fundet ved Præstø Bugt — som det staar anført i Collins 3dje Supplement til Kjørbølling, Skandinaviens Fugle« — beror iflg. Viceinspektør Wings Udtalelser paa en Fejltagelse. Ellers kender man den iøvrigt fra de fleste af Vesteuropas Lande, i størst Antal fra de vestligste, idet der fra Storbritanien kendes ca. 30 Tilfælde og fra Frankrig ca. 35. Ellers er den truffet i Norge 3 Gange, Holland 3, Schweiz 4, Østrig 1 og Spanien 1. Som man vil se, indskrænker de kendte Tilfælde sig saa godt som udelukkende til det vestlige Europas Lande, og Maagens Forekomst gaar hovedsagelig ikke sydligere end Frankrigs Breddegrader.

En anden interessant Kendsgerning paapeger Forf. med Hensyn til denne Maages Forekomst her i Europa. Sabinemaagen er en udpræget højarktisk Maageart, hvorfor man paa Forhaand vil være tilbøjelig til at antage, at den i særlig Grad skulde vise sig paa vore sydligere Breddegrader i Vintermaanederne. Det er imidlertid en forkert Forestilling, idet det efter de foreliggende Data viser sig, at den i overvejende Antal er truffet her om Efteraaret. Af de 66 Data stammer 54 fra Maanederne August—Oktober, og af de øvrige 12 hidrører 10 fra de egentlige Vintermaaneder. Det er saaledes misvisende, naar flere Haandbøger anfører Sabinemaagen som en her i Europa forekommende Vintergæst, idet den snarere maa betegnes som en Fugl, der i særlig Grad viser sig om Efteraaret ved Vesteuropas Kyster. Forf. er nærmest tilbøjelig til at antage, at det skulde være de om Efteraaret særligt fremherskende vestlige Vinde, der skulde føre denne Maage til Europa. —

P. JESPERSEN.

RIVISTA ITALIANA DI ORNITOLOGIA.

Aargang I, Hæfte 1—2. (Bologna 1911.)

Efterat det tidligere italienske ornithologiske Tidsskrift »Avicula« er gaaet ind, er af en Kreds af italienske Ornithologer med Arrigoni degli Oddi i Spidsen begyndt Udgivelsen af et nyt Tidsskrift, hvis første og andet Hæfte nu foreligger; Aargangen skal bestaa af 4 Hæfter og Prisen er 10 Lire.

I Størrelse og Ordning af Stoffet minder det ikke saa lidt om vort danske Tidsskrift og ses at have omtrent lignende Formaal; i en kort Indledningsartikel angives, at det ikke blot henvender sig til de egentlige Ornithologer men ogsaa vil søge sit Publikum blandt Fuglevenner i Almindelighed og blandt Jægere.

Omtrent Halvdelen af Dobbelt hæftet indtages af en Artikel af Arrigoni degli Oddi og G. Damiani om en Fuglesamling fra Øerne i den toscanske Bugt (Elba, Capraia, Monte cristo o. s. v.); ved de enkelte Arter omtales Tid og Sted, hvor de er skudte, og gives en meget nøje Beskrivelse af deres Fjerdragt; højnordiske Arter, som ogsaa hos os kun træffes om Vinteren, viser sig ikke helt sjældent at komme ned til Middelhavet; der omtales saaledes Lille Kjøve, Rødstrubet Lom og Tordalk. Af Søkongen (*Mergulus alle*), der kun tre Gange før skal være truffet i Italien, blev der i November 1910 truffet ved Øen Monte cristo en Flok paa over 200 Fugle; der beskrives, hvordan de under stærke Storme, naar de fløj, blev drevne ind paa Land og fandtes døde paa Strandbredden. Mindre Artikler handler om en Krøltoppet Pelikan (*Pelecanus crispus*), der blev skudt i 1911 (den er tidligere truffet 4 Gange i Italien) og om to af de i Rossitten ringmærkede Hættemaager, der havde fundet Vej derved. Endvidere findes talrige mindre Meddelelser af forskellig Art og fyldige Anmeldelser af en Del af de større ornithologiske Tidsskrifter og forskellige ornithologiske Værker.

O. H.

LE GERFAUT: REVUE DE LA SOCIÉTÉ ORNITHOLOGIQUE
DU CENTRE DE LA BELGIQUE.

(Louvain 1911.)

Ogsaa Belgien har faaet et nyt ornithologisk Tidsskrift som Organ for en nydannet ornithologisk Forening. Foreningens Formand er G. van Havre i Antwerpen og Tidsskriftets Redaktør Marcel de Contreras i Bryssel.

Hæfte 4 indeholder en Del kortere Artikler om forskellige Arter af Papegøjer samt om den kaliforniske Vagtel. Redaktøren meddeler om en stor Indvandring af Stylteløbere (*Himantopus candidus*) i 1907; nogle blev i Landet og to Reder med Æg og Unger blev fundne. En Afhandling af A. Dubois hedder »L'oiseau son origine, sa distribution géographique« og indledes med følgende Ord: »Som største Delen af videnskabelige Foreninger bestaar vor unge »Ornithologiske

Forening« overvejende af Amatører, der i Almindelighed kun interesserer sig for deres eget Lands Fauna; de færreste af dem har haft Lejlighed til at gøre Studier i hele den ornithologiske Videnskab, hvad der ogsaa altid vil frembyde Vanskeligheder for dem, der ikke har Adgang til store Samlinger. Jeg har da tænkt at kunne glæde Tidsskriftets Læsere ved at give dem en Oversigt over Fuglenes Afstamning og over den geografiske Udbredelse af de 155 Familier, hvoraf Fuglenes Klasse bestaar.« Afhandlingen behandler — meget kortfattet iøvrigt — Fuglenes Afstamning og bringer en stor Tegning af en restaureret Archæopteryx, samt giver i tabellarisk Form en Oversigt over Fuglenes geografiske Udbredelse. Ch. Dupond beretter for 1911 om det ugentlige Fugletorv i Antwerpen, hvor Masser af Burfugle sælges, og hvor Ornithologen kan gøre rige Studier. Efteraarets Begivenhed var, at der paa Torvet solgtes en Mængde Laplandsverlinger (*Emberiza lapponica*), af hvilke der andre Aar kun udbydes en ganske enkelt til Salg. Af Snespurve (*Emberiza nivalis*), som i de sidste 3 Aar ikke var falbudte, fandtes 12. De voldsomme Storme i Begyndelsen af November havde iøvrigt indskrænket Fangsten af Smaafugle, idet de i de to nærmeste Dage forud i uhyre Skarer var ilede mod Syd.

O. H.

H. WEIGOLD: DIE VOGELWARTE HELGOLAND EINST UND JETZT UND DIE METHODEN DER VOGELZUGSFORSCHUNG.

(Særtryk af: Bericht über den V. internationalen Ornithologen-Kongres in Berlin 1910.)

Paa den 5. internationale Ornitholog-Kongres i Foraaret 1910 i Berlin holdt Dr. Weigold fra Helgoland ovenstaaende Foredrag, som her skal gengives i korte Træk. Gätkes berømte Bog om »Vogelwarte Helgoland« fortæller i kraftige Skildringer om de imponerende Fugletræk over Øen i forrige Aarhundrede, og Dr. Weigold fremstiller i sin her i Tidsskriftet anmeldte Artikel »Hvad skal der blive af Vogelwarte Helgoland?« Nutidens Helgoland med Fæstningsværker og moderne Badesteder. Det siger sig selv, at Helgolands Betydning som Hvileplads for Trækfuglene paa deres Vandringer over Nordsøen er blevet formindsket i ganske betydelig Grad i Aarenes Løb, men der mangler i Nutiden kun Steder paa Øen, hvor Fuglene i Ro kan slaa sig ned; thi endnu den Dag i Dag drager utallige Fuglemasser i Træktiderne over Helgoland. Endnu er Helgolaad, der først og fremmest er begunstiget ved sin afsides og ideelle Beliggenhed, ikke ganske tabt for Fugletræksforskningen, idet den stadig leverer et værdifuldt Iagttagelsesmateriale i denne Videnskabs Tjeneste.

Hvad er da Programmet for den moderne Forskning af Fuglenes Træk? Det, som det i første Række gælder om at skaffe til Veje for en saadan Iagttagelsesstation, er et positivt og eksakt Iagttagelsesmateriale. I adskillige Aartier er der af Gätke gjort Optegnelser om Fuglenes Træk over Helgoland, men det foreliggende Materiale er ikke udførligt og fuldstændigt nok til Brug for de moderne Træk-

undersøgelser. Man kan næppe forestille sig, hvor vanskeligt det i Virkeligheden er at skaffe et fuldt ud tilfredsstillende Iagttagelsesmateriale til Veje, idet der dertil kræves en utrolig Mængde Tid og et stort Arbejde, men vi kan ikke komme bort fra det; et saadant Materiale danner det fundamentale og er en nødvendig Betingelse, for at vi overhovedet kan kaste os over de Opgaver, der foreligger. Optegnelserne skal omfatte ikke blot den første Dato for de forskellige Fugles Ankomst — thi alene siger de i Virkeligheden intet om Trækket — men daglig maa der gøres omhyggelige Optegnelser om hver Art og dens omtrentlige Mængde. Under hele Trækkets Forløb maa der gøres Optegnelser, og det er netop en Ting, som det i de allerfleste Tilfælde skorter paa, naar der gøres Iagttagelser over Fugletrækket. I den biologiske Forskning er man ofte i altfor høj Grad tilbøjelig til at generalisere. Har man fundet noget ejendommeligt for en enkelt Fugls Træk, er man ofte tilbøjelig til at antage, at det samme maa gælde for nærstaaende Arter, hvad der i mange Tilfælde er ganske misvisende — hvad der gælder for den ene Art, gælder maaske slet ikke for de andre, og den samme Art forholder sig ganske anderledes her end der. Det er langt at foretrække at studere hver Art for sig grundigt og udførligt, inden man foretager Sammenligninger og har man først undersøgt de enkelte Arter hver for sig, vil man med langt større Sikkerhed kunne sammenstille de Arter, der tilnærmelsesvis forholder sig paa samme Maade.

Hvorledes studerer man saa Trækket af de enkelte Arter? Som ovenfor nævnt giver Datoen for Ankomst og Bortrejse et ret misvisende Billede, og vi maa derfor bestræbe os for at iagttage Trækket i hele dets Forløb paa et og samme Sted i en Række af Aar. Deraf kan vi saa beregne Trækkets gennemsnitlige Forløb for de Arter, der er gjort udførlige Optegnelser om, men angaaende Iagttagelserne gælder iøvrigt dette: »Brudstykker nytter intet, de kræver blot et umaadeligt Arbejde til ingen Nytte. Derfor blev de internationale Anstrengelser i tidligere Tider, hvor store og ideelt de end var anlagte, dog til syvende og sidst uden Resultater. Det gælder om Aar for Aar helst hver eneste Dag at kontrollere det samme hellere for et lille end for et stort Revier! Inde i Landet først og fremmest nøje at udforske Gennemtrækket af de der ikke ynglende Arter, fordi det er saa overordentlig vanskeligt at iagttage de ynglende Arters Træk. Efter min Mening er det langt bedre at iagttage nogle faa dertil egnede Arter grundigt, end i Brudstykker at opstille en endeløs Liste Arter. Saaledes kan ogsaa den, der kun har lidt Tid til sin Raadighed nytte Videnskaben langt mere end efter den hidtil anvendte Metode«. Fra hvert Iagttagelsessted skulde der efter en Aarrække udarbejdes Gennemsnitskurver for hver Arts Træk og Sammenligninger mellem disse vilde da give os Svar paa Spørgsmaal af stor Interesse. Det ideelle vil selvfølgelig være med Tiden at faa lagt et Net af Iagttagelsesstationer, og i Tyskland findes allerede de to bekendte Rossitten og Helgoland. De færdige Optegnelser fra

de enkelte Jagttagessteder skulde samles og bearbejdes til et stort Hele, og lidt efter lidt søge at klarlægge de enkelte Arters Træk, Fugletrækkets Afhængighed af Vejrliget og mange andre endnu uopklarede Spørgsmaal. Men her mangler vi atter saa fundamentale Kendsgerninger som Kendskabet til Variationerne og de konstante Racer af de enkelte Arter. Det viser sig desværre saa ofte, at man paa Grund af Mangel paa de allersimpleste Grundlag maa standse ved det første Skridt under Forsøget paa at forstaa en Kendsgerning ved Fugletrækket. Et nøje Kendskab til Fuglenes Udbredelse er nødvendig og udførlige Angivelser paa Kort vilde paa den letteste Maade skaffe os det fornødne Overblik. Kortene maatte samtidig angive, hvor hver Art optraadte som Stand-, Strejf- eller Trækfugl, men herom ved vi endnu kun forholdsvis lidt med Sikkerhed. Atter møder vi dette: der mangler Kendsgerninger! Her er Mærkningen af Trækfugle os til ganske uvurderlig Hjælp og uden den vilde det være et uhyre Arbejde at skaffe sikre Oplysninger om de forskellige Fugles Forekomst.

Har man først sikkert Kendskab til disse simple Kendsgerninger, vil det være forholdsvis let at finde ud af i hvor høj Grad Fugletrækket er afhængig af Lufttryk, Temperatur, Nedbør og Vind, og kender man disse Faktorer nøje og Fuglenes Ynglepladser og Vinterkvarter, kan man søge at udlede bestemte Trækveje — om saadanne findes — og om muligt opstille Regler for, hvorledes Trækket i geografisk Henseende gaar for sig.

P. JESPERSEN.

G. SCHIEBEL: MEINE ORNITHOLOGISCHE FRÜHLINGS-
STUDIENREISE NACH KORSIKA (1910).

(Sertryk af 61de Program fra Statsgymnasiet i Klagenfurt 1910—11)

I den foreliggende Afhandling skildrer Forf. sit næsten 3 Maaneders Ophold paa Korsika og giver et Overblik over Øens ejendommelige Natur og Dyreliv med særligt Henblik paa det rige Fugleliv, som findes der. Uden at gaa nærmere i Enkeltheder giver Forf. et Billede af det forskelligartede Fugleliv, der udfolder sig i de forskellige Egne af Øen. Nogen udførlig, videnskabelig Afhandling er det ikke, nærmest kun en almindelig, men derfor lige interessant Rejsebeskrivelse. En nærmere Bearbejdelse af Rejsens Resultater vil senere fremkomme i de forskellige Fagtidsskrifter.

Store Strækninger af Korsika er dækket af uigennemtrængelig Krat, der huser en Mængde forskellige Fugle, og de store Skove, der beklæder Bjærg højderne i Korsikas Indre, synes at have et lige saa rigt Fugleliv. Som en Kendsgerning af Interesse slaar Forf. straks fast, at »det i al Almindelighed gælder, at de korsikanske Dyrearter er mindre og mørkere end de samme Arter paa Fastlandet«. Det bemærkes i en Fodnote, at der ganske vist gives Undtagelser som f. Eks. med Hensyn til Sløruglen, men at det delvis skulde kunne forklares. De mere indgaaende Beviser for denne

Paastand fremkommer sandsynligvis i den specielle ornithologiske Beretning om Rejsen. Som et Bevis for, hvor afvigende Fuglefaunaen paa Korsika maa være fra Fastlandets, kan anføres, at Forf. i Løbet af de tre Maaneder fandt ikke mindre end 8 nye Subspecies af Arter under Slægterne: *Emberiza*, *Fringilla*, *Troglodytes*, *Prunella*, *Muscicapa*, *Turdus*, *Scops* og *Cuculus*.

Til Slut fremføres nogle ganske interessante Meninger om den moderne Fuglebeskyttelse, der i de seneste Aartier har haft en saa stærk Udvikling i de fleste Lande. Der klages i Almindelighed saa stærkt over Fuglenes Tilbagegang i Mellemeuropa, og Skylden lægges ofte for en stor Del paa de Myrderier, der gøres paa Smaafuglene i sydligere Lande. Paa Korsika fanges og dræbes hvert Aar store Mængder af Sangfugle, og dog gives der dér en saadan Rigdom paa Smaafugle, som vist ingen Steder i Mellemeuropa. Grunden dertil maa alene tilskrives de store Skove og uigennemtrængelige Krat — kort sagt, den megen af Kulturen uberørte Natur — og Forf. er derfor af den Mening, at Fuglebeskyttelsesforeningerne herhjemme først og fremmest burde styre ind paa dette Program: Tilplantning af tætte, uigennemtrængelige Krat af stort Omfang og Fredning af gamle hule Træer. Det alene vil være den rette Maade at bevare vor Fugleverden paa, og sker det ikke, vil Sangfuglenes Skarer i vore Egne stadig formindskes, selv om al Fangst af Smaafugle blev forhindret i Syden. Som en sørgelig, men sand Kendsgerning fremføres følgende: »Ingen Steder findes saa mange Nattergale som paa Korsika, hvor de stadig bliver forfulgt, ingen Steder saa faa som i vort »kultiverede« Mellemeuropa, hvor det vrimler med Fuglebeskyttelsesforeninger«. — Ord, der nok er Eftertanke værd.

P. JESPERSEN.

AQUILA. Bd. XVIII. Red. af Otto Herman.

(Budapest 1911.)

Otto Herman indleder Aargangen med en lille Afhandling om Aviatik og Ornithologi, hvori han fremsætter en Del sammenlignende Betragtninger mellem Fugleflugt og Flugt med Flyvemaskine.

Königl. Ungar. Ornithologische Centrale's 17. Aarsberetning (for 1910) om Fuglenes Foraarsstræk i Ungarn er udarbejdet af Koloman Lambrecht; den er udarbejdet efter det samme Mønster, som de foregaaende. Det fremgaar, at Trækket var af en afgjort tidlig Karakter, idet 66 Arter indfandt sig før den »historiske Middeldato«, 8 paa denne og 27 senere. Forfatteren bebuder, at der i Aaret 1913 vil fremkomme en Beretning, hvori Resultaterne af de tidligere Aarsberetninger sammenlignes. I Betragtning af det store Arbejde, der er gjort og det mægtige Materiale, der er samlet til disse Aarsberetninger, tør man vente, at en saadan Beretning vil give et solidt Grundlag til Forstaaelsen af Trækfænomenerne. Efter Lambrechts meget udførlige Afhandling følger en Beretning af I. Hegyföky om Vejrligets Indflydelse paa Foraarsstrækket i 1910.

Eugen Greschik fortsætter sine i tidligere Aargange af »Aquila« offentliggjorte Undersøgelser over Maveindhold og Gylp af ungarske Rovfugle. Det er denne Gang Ugler, der behandles, og Forf. henregner altsaa Ugler til Rovfuglene. Om den store Hornugle (*Bubo maximus*) meddeles, at den æder alt fra større Pattedyr og Fugle til Mus og Pindsvin; Forf. gør opmærksom paa, at i hvorvel den store Hornugle set fra en Jægers Standpunkt saaledes er absolut skadelig, hvorfor dens Talrighed ikke bør være alt for stor, saa bør man vare sig for at indtage dette ensidige Standpunkt og skaane den for Udrydelse, da den er et prægtigt Naturmindesmærke. Undersøgelse af et stort Materiale af Skov- og Sumphornugler, Slag- Nat-Slør- og Kirkeugler bekræfter det kendte Forhold, at alle disse Ugler ganske overvejende lever af Smaagnavere og kun undtagelsesvis tager Smaafugle, Padder og Insekter.

Om Tornskadens (*Lanius collyrio*) Næring foreligger en Undersøgelse af E. Csiki, som i 1911 fra en Lokalitet (Tavarna) har modtaget 145 Tornskader, hvis Maveindhold han har analyseret. Det viste sig herved, at Føden ganske overvejende bestod af Oldenborrer; dernæst fandtes mange Jordkrebs og nogle Aadselgravere og Løbebiller. To Gange fandtes Markmus og en Gang Mus, hvorimod der ikke fandtes Levninger af Fugle. I Fortsættelse af denne Beretning gives nogle Eksempler paa, at Tornskaden har røvet Unger af Smaafugle, og en Gang endogsaa en voksen Musvit.

Titus Csörgey skriver om den praktiske Fuglebeskyttelse i Ungarn i 1909—11; denne gaar navnlig ud paa Ophængning af Redekasser for Fugle, der ruger i Huller, dernæst Ophængning af Redekurve for frithyggende Fugle, Udsendelse af Billeder af fredede Fugle, Vinterfodring og Paavirkning af Ungdommen i fuglevenlig Retning. Forf. har ved Eftersyn af en Mængde ophængte Mejssekasser gjort den Erfaring, at Redekasserne allerede i det andet Aar er stærkt befængt med Fuglelus og Mider. Heri ser han Grunden til at Mejsjerne sædvanligvis ikke udruger deres andet Kuld i samme Kasse som det første, og at de foretrækker Redekasser for gamle Spettehuller. Derfor bør man rense Redekasserne, saa meget mere som Rensningen ikke skræmmer Fuglene; tværtimod foretrækker de absolut de rene Kasser, og man kan ved systematisk Renholdelse af disse opnaa at faa Mejsjerne til at rugge to — og undertiden tre — Gange aarligt i en Kasse; herved opnaas den Fordel, at man til Ud-klækning af et vist Antal Unger kan nøjes med det halve Antal Kasser. Klinges Træløberkasse beskrives og afbildes, idet den betegnes som en vigtig Nyhed.

Jakob Schenk skriver om Rødfodfalkens (*Tinnunculus vesper-tinus*) Yngleforhold; disse har hidtil været mangelfuldt eller urigtigt beskrevne i de fleste ornithologiske Værker, idet fejlagtige Hypotheser af ældre Forfattere efterhaanden i Litteraturen er gaaet over til at blive behandlede som Kendsgerninger. Forf. gennemgaar kritisk al den Litteratur, han har kunnet finde om dette Spørgsmaal, og angiver til Slut de faktiske Data desangaaende, idet han gør opmærksom

paa, at et af de vigtigste Spørgsmaal, nemlig om R. selv kan bygge sin Rede, endnu er uløst. Om Ringmærkning af Fugle findes ikke mindre end 3 Afhandlinger, som det dog vil føre for vidt at referere her.

A. C.

FAUNA OCH FLORA. POPULÄR TIDSKRIFT FÖR BIOLOGI.

Utgifven af Einar Lönnberg. Häft. 1—6. Stockholm 1911.

Af Udgifveren findes en Afhandling om Stormfuglens (*Fulmarus glacialis*) stadige Udbredelse mod Syd. Før 1839, da Arten bosatte sig paa Færøerne, var den kun kendt som arktisk Ynglefugl; i 1878 indfandt den sig paa Shetlandsøerne, i 1891 paa Orkneyøerne, i 1900 rugede den første Gang paa Skotlands Nordkyst og i 1910 tog den Ophold i Ulster paa Irland efter i et Par Aar at have haft en irsk Yngleplads i Mayo. Forf. gør opmærksom paa, at der i Stillehavets nordlige Del findes to, Stormfuglen meget nærstaaende, Arter, og tænker sig — med ovenstaaende Kendsgærninger for Øje — Muligheden af, at Stormfuglen paa et relativt sent Tidspunkt er indvandret i Atlanterhavet over Amerikas arktiske Archipelag fra Beringsstrædet. Af Einar Lönnberg foreligger desuden et Par Artikler om hans Iagttagelser og Oplevelser paa den svenske zoologiske Expedition til Britisk Østafrika.

R. Nicolin beskriver sine ornithologiske Iagttagelser fra en Maanedes Ophold i Jämteland, hvor han blandt andet fandt 4 rugende Par af den lille Kjøve (*Lestrís longicauda*), hvis Adfærd ved Reden beskrives udførligt. V. A. Engholm meddeler om et Fund af Rørvagtlens (*Porzana maruetta*) Rede ved Søen Tåkern i 1910. Reden indeholdt den 22 Maj ikke færre end 25 Æg, der laa lagvis, og som formentes lagt af 2 forskellige Hunner; da Forf. den 29 Maj besøgte Reden, indeholdt den kun 18 Æg, og den 8 Juni var Antallet svundet ind til 12. Den 16 Juni var Æggene udrugede — der laa i Reden en Del Æggeskaller og to fordærvede Æg. Forf. tog Reden op for at tage den med sig hjem, og gjorde herved den Opdagelse, at de savnede Æg laa gemt dybt nede i Reden. Fuglen synes altsaa paa denne nænsomme Maade at have reduceret Ægantallet til en passende Størrelse.

Nils Gyldenstolpe beretter om to Besøg, som han i Somrene 1906 og 1909 gjorde i Torne Lapmark. Fuglefaunaen der er temmelig fattig baade paa Arter og Individuer; ialt iagttoges 69 Arter, som i Afhandlingen behandles hver for sig.

Paul Rosenius meddeler at han i 1911 fandt 2 Reder af Splitterne (*Sterna cantiaca*) paa en Fugleholm ved Falsterbo; dette er første Gang, at Arten er truffet ynglende i Sverige. Af Hugo Granvik findes en Meddelelse om, at han flere Aar i Træk har fundet Rede af Hulduen (*Columba oenas*) under store Klippeblokke paa en Holm i Ronneby Skærgaard — en usædvanlig Redeplads for denne Art.

A. C.

ZEITSCHRIFT FÜR OOLOGIE UND ORNITHOLOGIE.

Begründet von H. Hocke, Berlin. Herausgegeben von Wilhelm Rüdiger, Hochzeit i. d. Neumark.

(Hæfte 1—2, 1912).

Det var i et højst beskedent Udstyr, at Hocke's »Zeitschr. für Oologie« begyndte at udkomme i 1891. Hocke var allerede den Gang godt oppe i Aarene, en ganske ubemidlet Mand, og man vilde paa Forhaand næppe have tænkt sig, at han i 20 Aar lige til sin Død skulde kunne have fortsat Udgivelsen af sit Tidsskrift endda under mere anseelige Former og ofte med Artikler, som kunde læses med Fornøjelse af andre end netop specielle Oologer. Det oologiske Indhold var ganske vist det overvejende, og Tidsskriftet fik — som vistnok det eneste europæiske for denne Specialitet — efterhaanden en ret vid Udbredelse og blev ogsaa holdt af flere her i Landet.

Hocke var Ægsamler og gjorde vist ogsaa adskillig Forretning med Æg; men han var tillige en dygtig og interesseret Fuglekender, og vel nok en af dem, der havde det bedste Kendskab til Fuglene i Berlins nærmere og fjærnere Omegn; en af hans sidste større Artikler var en Beretning om Stortrappens (*Otis tarda*) Forekomst i Brandenburg, med interessante historiske og faunistiske Oplysninger¹; hans mindre Artikler om Æg og Fugle var overordentlig talrige, noget større Arbejde har han aldrig udgivet.

Tidsskriftet fortsættes nu efter en Hvilestund af W. Rüdiger og vil blive holdt i samme Spor som tidligere. Februarhæftet indeholder en Rejsebeskrivelse fra Palæstina af Wilhelm Schuster med talrige Iagttagelser af Fugle, mindre Artikler om Hvepsevaage og Isfugl af Gustav Schulz.

Tidsskriftet udkommer med et Hæfte paa et Ark hver Maaned. Prisen er 5 Mk. pr. Aargang.

O. H.

BEITRÄGE ZUR ORNIS DER RHEINPROVINZ.

Erster Nachtrag zur »Vogelfauna der Rheinprovinz«. Von Dr. Otto le Roi in Bonn und Hans Freiherr Geyr von Schweppenburg in Müddersheim.

(Sonderabdruck aus den Verhandlungen des Naturhistorischen Vereins der preuss. Rheinlande und Westfalens. 69. Jahrgang 1912).

Den statelige Afhandling paa 143 Sider, der maa betragtes som Supplement til le Roi's i 1906 udgivne »Vogelfauna der Rheinprovinz«, indeholder talrige Meddelelser og nye Oplysninger om Provinsens Fuglefauna, omhyggelig sammenstillede. Der kendes nu fra denne Egn ialt 284 Arter, hvoraf 156 maa betragtes som Ynglefugle. Ny tilkomne Arter i de sidste 5 Aar er *Anser arvensis* (Brehm), *Ortygometra pusilla* og *Cypselus melba*.

O. H.

¹ Anmeldt her i Tidsskriftets 4. Aarg., S. 72.